

RATKAISUJA KUNNILLE

#KOULUTUSRATKAISEE
#KUNTAVAALIT2021

**ISOT
ASIAT**
*päätetään
lähellä sinua*

#KOULUTUSRATKAISEE
#KUNTAVAALIT2021

1

Osaava ja hyvinvoiva opetushenkilöstö turvaa palvelujen laadun

Poikkeukselliset ajat nostavat esiin niitä yhteiskunnan toimijoita, jotka pitävät pyörät pyörimässä myös vaikeina aikoina. Kuntien sivistystoimen työ on tullut näkyväksi, ja yleinen tietoisuus opetushenkilöstön tekemän työn merkityksellisyydestä on kasvanut.

- ▶ Suomessa on maailman parhaat opettajat, ja jokaisessa kunnassa on maailman parasta opetusta, jos kuntapäätäjät niin haluavat. Lakisääteiset kasvatus- ja koulutuspalvelut on säilytettävä pääasiassa julkisesti rahoitettuna ja järjestettyinä. Taloudellisen voiton tavoittele ei sovi niihin.
- ▶ Laadukasta opetusta on mahdollista antaa vain, jos ryhmät ovat riittävän pienet. OAJ on laatinut eri koulutusasteille suhdelukusuositukset, joiden noudattaminen takaa opetuksen laadun.
- ▶ Lapsilla ja nuorilla on oikeus oppimisen edellyttämään ohjaukseen ja tukeen. Kunnan pitää tarjota tukea kaikilla koulutusasteilla ja heti tarpeen ilmetessä. Tuen riittävyys voidaan varmistaa vain sillä, että kunnassa on oikea määrä opinto-ohjaajia, erityisopettajia, erityisluokanopettajia ja varhaiskasvatuksen erityisopettajia.
- ▶ Kelpoiset opettajat turvaavat laadukkaat kasvatus- ja koulutuspalvelut. Kunta saa motivoituneita ja sitoutuneita opettajia, kun se huolehtii henkilöstön täydennys- ja muutokoulutuksesta ja maksaa koko vuoden työstä koko vuoden palkan.
- ▶ Opettajia ei saa lomauttaa. Laki turvaa oppijoille turvallisen oppimisympäristön ja oikeuden opetussuunni-

**Opettajia ei saa lomauttaa!
Opetussuunnitelman mukainen
opetus kuuluu kaikille.”**

Olli Luukkainen
puheenjohtaja
OAJ

**Jokainen oppija ansaitsee
rauhallisen oppimisympäristön
ja opettajan täyden huomion.
Tämä edellyttää riittävän pieniä
opetusryhmiä myös kasvavissa
kunnissa.”**

Anna Renfors
lehtori
Lempäälä

telman mukaiseen opetukseen kaikkina koulupäivinä. Lomautusoloissa opetussuunnitelman tavoitteet eivät toteudu ja opiskelun turvallisuus heikkenee.

- ▶ Kaikkiin opetushenkilöstön poissaoloihin on aina paljakkava sijainen. Sijainen tarvitaan myös tilapäisiin poissaoloihin, jotka johtuvat esimerkiksi sairaudesta tai koulutukseen osallistumisesta.
- ▶ Opettajien työhyvinvointiin sijoittaminen säästää kunnan resursseja muun muassa vähentämällä sairauspoissaoloja.
- ▶ Työnantajan tehtävänä on huolehtia, että työtilat ovat terveet ja turvalliset. Työnantajan pitää myös tarjota työnteon kannalta välttämättömät välineet kuten puhelimet ja tietokoneet.
- ▶ Hyvällä ja kannustavalla johtamisella on myönteinen vaikutus opettajien jaksamiseen ja hyvinvointiin. Esimiehillä ja johtajilla on oltava tosiasialliset mahdollisuudet johtamiseen. Johtajien osaamisen kehittämistä on pidettävä huolta.

OAJ:n esitys opettajamitoitukseksi

OAJ on laatinut eri koulutusasteille suhdelukusuositukset, joiden noudattaminen takaa opetuksen laadun.

VARHAISKASVATUS

- ▶ Päiväkodin lapsiryhmässä on oltava vähintään yksi varhaiskasvatuksen opettaja.
- ▶ Puolet henkilöstöstä on oltava opettajia.
- ▶ Lain velvoittaviin mitoituksiin on varauduttava hyvissä ajoin ennen siirtymäajan päättymistä.
- ▶ Lasten ja henkilöstön välisiä suhdelukuja on tarkasteltava ryhmäkohtaisesti, ei päiväkotitasolla.
- ▶ Osa-aikaisesti osallistuvat lapset on laskettava mitoitukseen mukaan kuten kokopäiväiset.
- ▶ Varhaiskasvatuksen erityisopettajia on oltava **1:100** ja esiopetuksessa **1:50**.

ESIOPETUS

- ▶ Esiopetuksessa opettajia on oltava vähintään **1:13**.
- ▶ Yhdenvertaisuuden vuoksi esiopetuksessa tulee noudattaa varhaiskasvatukseen säädetyt suhdelukuja.

PERUSOPETUS

- ▶ Perusopetuksessa opettajia on oltava vähintään **1:18*** (luokilla 1–2) tai **1:20*** (luokilla 3–9) suhteessa oppilaiden määrään.
- ▶ Opinto-ohjaajia **1:200**.

OPPIJOIDEN TUEN TARVE ON HUOMIOITAVA MITOITUKSESSA:

- ▶ Erityisen tuen oppilaat kertoimella **2**, vieraskieliset ja tehostetun tuen oppilaat kertoimella **1,5**.
- ▶ Erityisopettajia oltava **1:100**, paitsi esi- ja alkuopetuksessa **1:50**.
- ▶ Erityisopetuksen ja pidennetyn oppivelvollisuuden luokissa noudatetaan nykyisiä ryhmäkokoja. (Perusopetusasetus 2 §)

TOINEN ASTE

- ▶ Toisella asteella opettajia on oltava vähintään **1:20*** suhteessa opiskelijoiden määrään.
- ▶ Opinto-ohjaajia **1:200**.

* Luku lasketaan opettajien antaman ja oppijoiden saaman opetuksen suhteesta. Esimerkiksi suhdeluvulla 1:20 yksi opettajan oppitunti vastaa kahdenkymmenen oppilaan oppituntia.

2

Koulutukseen sijoittaminen on taloudenhoitoa kuntalaisten parhaaksi

Lakisääteisten peruspalveluiden laatu on turvattava seuraavalla valtuustokaudella. Vaikka kuntatalous on vakavassa kriisissä, jokaisen kunnan on päätöksenteossaan huolehdittava siitä, että tulevaisuudesta ei leikata.

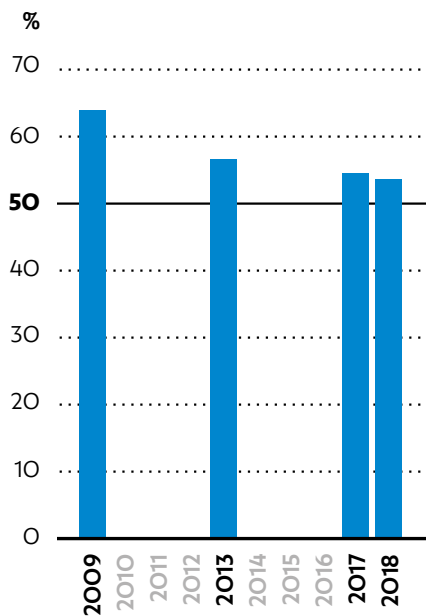
- ▶ Hyvä kuntapäättäjä ei yritä tasapainottaa taloutta lomauttamalla opettajia. Lomautus ei ole missään kunnassa tuottanut tavoiteltuja menosäästöjä. Sen sijaan se aiheuttaa pysyvää haittaa paitsi oppimiselle, myös kunnan maineelle ja uskottavuudelle laadukkaana koulutuksen järjestäjänä.
- ▶ Kasvatus, koulutus ja tutkimus edistävät kunnan elinvoimaa. Koulutuksesta ei saa leikata, vaan siihen pitää investoida. Jos koulutus- ja kasvatustalouteihin ei kohdenneta riittävästi rahaa, hyödyt jäävät saavuttamatta. Koulutukseen sijoittaminen tuottaa pitkällä aikavälillä säästöjä kunnan muilla toimialoilla.
- ▶ Kasvatus- ja koulutuspalveluiden järjestäminen on kunnan vastuulla, mutta yksityinen järjestäjä voi täydentää kunnan omaa tuotantoa. Yksityiselle palvelutuotannolle on kuitenkin asetettava samat laadulliset kriteerit kuin kunnan tuottamille palveluille

Oikein toteutettu ja oikeaan aikaan annettu erityisopetus maksaa itsensä takaisin ja ennen kaikkea turvaa kaikille mahdollisuuden oppia ja pärjätä elämässään.”

Mervi Berg
erityisluokanopettaja
Pielavesi

Opetus saa entistä pienemmän osan perusopetukseen käytetyistä rahoista

Opetuksen osuus perusopetuksen käyttökuluista.
Lähde: Opetushallitus

- ▶ Kunnan rajalliset voimavarat on tarkoituksenmukaisempaa käyttää opetuksen laadun jatkuvaan kehittämiseen kuin pelkästään rakennusten ylläpitämiseen.
- ▶ Kunnan investointiohjelmassa päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten on oltava tärkeyslistan kärjessä. Oppilaitokset ja päiväkodit on pidettävä hyvässä kunnossa, etteivät oppiminen, opiskelu ja hyvinvointi vaarannu.
- ▶ Etäopetusta voi käyttää opetustarjonnan laajentamiseksi, mutta sitä ei pidä käyttää kunnan talouden paikkaamiseksi eikä niin, että opetuksen laatu heikkenee.

3

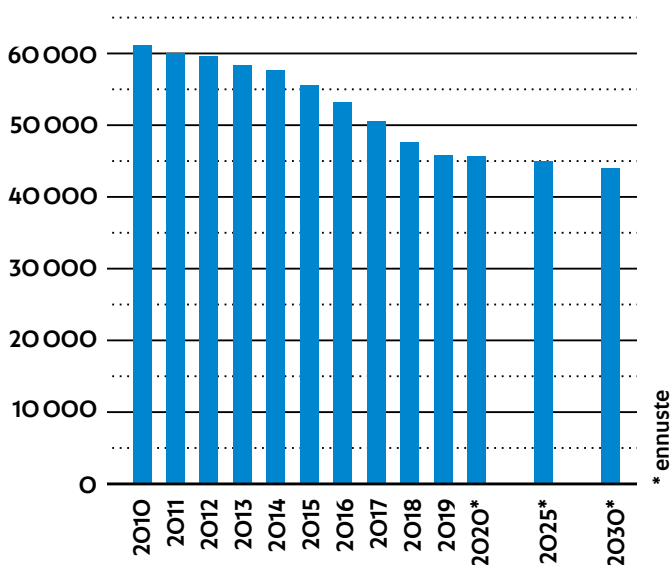
Menestyvä kunta tekee yhteistyötä

Voimat yhdistämällä saadaan usein aikaan enemmän kuin yksin tekemällä. Työnantajan ja työntekijöiden välisen rakentavan vuoropuhelun avulla kunta menestyy. Hyvin toimiva kunta on avoin myös toisten kuntien kanssa tehtävälle yhteistyölle.

- ▶ Kunta menestyy silloin, kun työnantaja ja työntekijät tekevät yhteistyötä toisiaan arvostavalla tavalla. Menestyvä kunta rakentaa kestäväää tulevaisuutta hyödyntämällä osaamisen ammattilaisia ja ottamalla huomioon ympäristön muutokset.
- ▶ Jatkuva yhteistyö kuntapäätäjien ja opetushenkilöstön välillä tuo kasvatuksen ja koulutuksen kehittämiseen paikallisten erityispiirteiden ymmärrystä. Tämä parantaa päätöksenteon luotettavuutta ja tuloksia kuntalaisten hyväksi.

- ▶ Kunnan pitää edistää toisen asteen oppilaitosten, korkeakoulujen ja yritysten välistä yhteistyötä. Se lisää kunnan elinvoimaa, turvaa osaavan työvoiman saatavuuden ja edistää uusia innovaatioita.
- ▶ Lukioiden välinen yhteistyö auttaa laajemman kurssitarjonnan sekä korkeakoulu- ja kansainvälisen yhteistyön toteuttamista. Jokaisella opiskelijalla on oltava yhdenvertainen mahdollisuus jatko-opintoihin.
- ▶ Myös kuntien välistä yhteistyötä on lisättävä koulutuksen järjestämisessä. Yhdessä järjestetyt kasvatus- ja koulutuspalvelut yhteisillä kampuksilla turvaavat laadukkaat palvelut kaikille asuinpaikkakunnasta riippumatta.
- ▶ Kuntien tulee hakea koulutustarjonnan lisäämiseksi yhteistyökumppaneita yli maakuntarajojen, jotta ne edistävät asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa. Alueellinen ja seudullinen aktiivinen yhteistyö mahdollistaa kelpoisten opettajien saatavuuden ja täydennyskoulutuksen toteuttamisen.

Syntyvyyden lasku edellyttää kuntien välistä yhteistyötä

Syntyvyyden kehitys vuodesta 2010 ja arvio vuoteen 2030 Suomessa. Lähde: Tilastokeskus

Meillä on pitkät perinteet yhteisessä opetuksessa ja suunnittelussa kuntarajat ylittäen. Yhteistyö toimii.”

Antti Simonen
lukion lehtori
Kitee

4

Osallistuminen yhteisöön luo hyvinvointia

Kunta voi hyvin, kun kaikki sen asukkaat saadaan mukaan osaksi yhteisöä. Jokaisen osallistuminen on yhteinen tehtävämme. Opettajilla on tässä työssä merkittävä rooli.

- ▶ Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa edistetään joka päivä kuntalaisten osallistumista ja osallisuutta. Se vähentää syrjäytymistä ja vahvistaa tunnetta yhteisöön kuulumisesta. Jokainen päivä opetusta on tärkeä.
- ▶ Kun koronaepidemia sulki ovia, koulutusjärjestelmän merkitys sosiaalisten suhteiden ylläpitäjänä huomattiin erityisen selvästi. Laadukkaan opetuksen ja varhaiskasvatuksen lisäksi koulun yhteisöllisyys, kouluruokailu ja oppilashuolto nousivat uuteen arvoon.
- ▶ Osallisuutta parannetaan nostamalla lasten osallistumisastetta varhaiskasvatukseen. Kunnan tehtävä on kutsua perheitä käyttämään varhaiskasvatuspalveluja. Tukemalla lasten kotihoitoa ei saa heikentää kolme vuotta täyttäneiden lasten osallistumista pedagogiseen varhaiskasvatukseen.
- ▶ Kun kunta tarjoaa monipuolisia vapaan sivistystyön opintoja, kaikilla kunnan asukkailla on mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämisen ikään ja taustaan katsomatta.

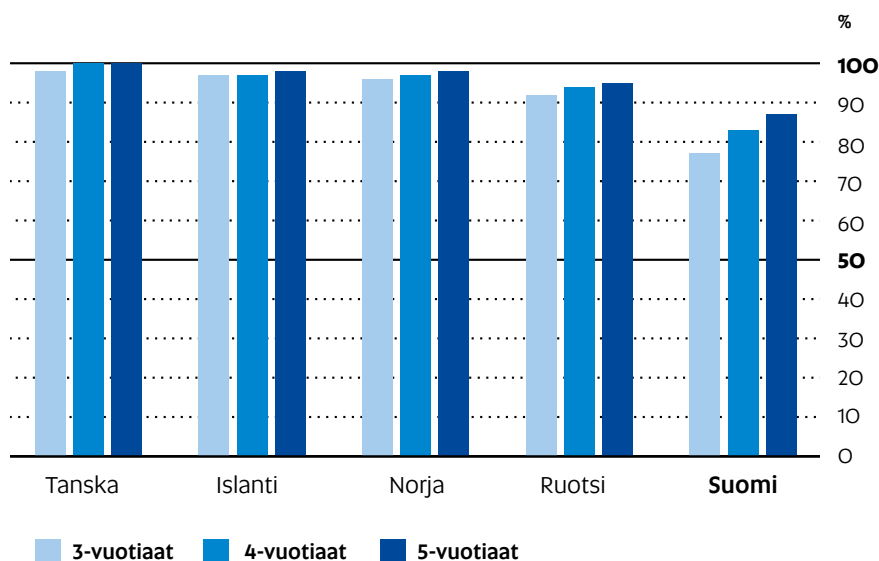
Lapsi kehittyy, kasvaa ja oppii parhaiten yhdessä toisten kanssa. Tämän me varhaiskasvatuksen ammattilaiset näemme päiväkodeissa joka päivä.”

Merja Laitinen
varhaiskasvatuksen erityisopettaja
Espoo

- ▶ Viisas kunta edistää asukkaidensa kotoutumista. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisille oppijoille on tarjottava perusopetukseen valmistavaa opetusta sekä tarvittaessa ammatilliseen ja lukiokoulutukseen valmistavaa opetusta. Perheitä on kannustettava siihen, että lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen.

Osallistuminen varhaiskasvatukseen on Suomessa edelleen vähäisempää kuin muissa Pohjoismaissa

Varhaiskasvatukseen osallistuminen Pohjoismaissa.
Lähde: OECD

5

Kunnan elinvoima luodaan kasvatuksella, koulutuksella ja tutkimuksella

Toimivat, laadukkaat palvelut houkuttelevat kuntaan uusia asukkaita ja yrityksiä sekä saavat nämä jäämään kuntaan. Se on tärkeää kunnan hyvinvoinnille ja palvelutarjonnalle.

- ▶ Jokaisen kunnan on laadittava sivistyspoliittinen ohjelma, jossa määritellään yhteiset tavoitteet kasvatukselle ja koulutukselle. Niiden saavuttamista mitataan yhteisesti sovituilla kriteereillä. Valtuuston pitää seurata ohjelman toteutumista vuosittain arviointiraportin avulla ja huolehtia siitä, että kunnan kasvatusta- ja koulutuspalvelut pysyvät laadukkaina.
- ▶ Laadukas varhaiskasvatus ja perusopetus vetävät puoleensa lapsiperheitä, jotka ovat edellytys sille, että kunta säilyy elinvoimaisena.
- ▶ Kasvatus-, koulutus- ja tutkimuspalvelut lisäävät alueen arvoa ja houkuttelevat kuntaan uusia asukkaita ja yrityksiä sekä osaavaa työvoimaa. Ammattitaitoisen työvoiman saaminen julkiselle ja yksityiselle sektorille on elintärkeää.
- ▶ Taiteen perusopetus lisää kuntalaisten harrastusmahdollisuuksia ja antaa mahdollisuuden kunnan kulttuuriperinnön vaalimiseen.
- ▶ Kunnan edustajien on toimittava vastuullisina omistajina oppilaitoksissa, sillä koulutuksen tuottama osaaminen on tärkeää kunnan menestymiselle.
- ▶ Laadukas ja oikein mitoitettu ammatillinen koulutus turvaa osaavan työvoiman riittävyyden kunnan alueella. Ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa tehtävä tutkimustyö hyödyttää paikallisten yritysten kasvua ja menestymistä.
- ▶ Hyvinvoiva opettaja on edelleen kunnan kantava voima, jonka avulla monissa kunnissa harrastus- ja kulttuurielämä kukoistaa.

Koulutamme osaavaa työvoimaa ja tulevia yrittäjiä. Näitä yritykset, kunnat ja Suomi tarvitsevat. Ammattia ei kuitenkaan voi oppia etänä, siksi kontaktiopetuksen määrää pitää ammatillisissa oppilaitoksissa lisätä.”

Markku Polamo

ammattillinen opettaja

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda

ISOT ASIAT

*päätetään
lähellä sinua*

#KOULUTUSRATKAISEE
#KUNTAVAALIT2021

Näissä vaaleissa ratkaistaan kuntasi tulevaisuus! Ratkaisun avaimet löydät tästä julkaisusta.

OAJ julkaisee keväällä 2021 oman vaalikoneen, josta äänestäjä voi löytää itselleen koulutusmyönteisen ehdokkaan.
→ oaj.fi/vaalikone

KYSY LISÄÄ

Pauliina Viitamies
erityisasiantuntija, koulutuspolitiikka
pauliina.viitamies@oaj.fi, +358 50 341 1421

Risto-Matti Alanko
koulutuspolitiikan asiantuntija
risto-matti.alanko@oaj.fi, +358 44 360 2636

LUE NETISTÄ

oaj.fi/kuntavaalit

SEURAA SOMESSA

#koulutusratkaisee

#kuntavaalit2021

Facebook / Twitter / Instagram @oajry

OPETUSALAN AMMATTIJÄRJESTÖ OAJ